

Pandemi Sürecinde Çocukluk Çağı Ev Kazalarının Basın Haberlerine Yansıması

Reflection of Childhood Home Accidents on the Press News During the Pandemic

Seda DEMİRCİ¹ Asya Banu BABAĞLU¹

ÖZ

Amaç: Ev kazaları çocukluk çağında önemli mortalite ve morbidite nedenlerinden biridir. İlk Covid-19 vakasının ardından 16 Mart 2020'de okullar kapatıldı. Bu çalışmada okulların kapanmasının çocukluk çağı ev kazalarına etkisi ve internet basın haberlerine yansımalarının incelenmesi amaçlanmıştır.

Araçlar ve Yöntem: Tanımlayıcı nitelikteki bu çalışma Nisan-Mayıs 2021 tarihlerinde yapılmıştır. Google arama motoru haberler sekmesi ile çocuklarda meydana gelen ev kazaları ile ilgili haberler araştırılmıştır. Okulların kapatıldığı tarih olan 16 Mart 2020'den bir yıl öncesi (Grup 1) ve bir yıl sonrasına (Grup 2) ait, 0-17 yaş grubunu etkileyen, ev kazası özelliği taşıyan haberler incelenmiştir.

Bulgular: Basında yer alan haberlere göre Grup 1 ve Grup 2'de çocuk sayısı sırasıyla 160 ve 258 idi. Zehirlenmeler, Grup 1'de 60 (%37.5) ve Grup 2'de 78 (%30.2) çocuk sayısı ile her iki grupta ilk sıradaydı. Okulların kapanmasının ardından yanık ve ateşli silah yaralanması kazalarının sayısında artış görülmüştür.

Sonuç: Okulların kapanmasının ardından basına yansıyan çocukluk çağı ev kazalarında artış gözlemlendi. Ev kazalarını önlemek için ebeveynler evdeki tehlike ve risklerin farkında olmalı ve önlem almalıdır. Okulların çocuklar için güvenli ortamlar olduğu göz önünde bulundurularak pandemi sürecinde okulların açık tutulmasına yönelik çalışmalara devam edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19; çocuk sağlığı; karantina; kazaların önlenmesi; yaralanma

ABSTRACT

Purpose: Home accidents are one of the important causes of mortality and morbidity in childhood. Schools were closed on March 16, 2020, after the first case of Covid-19. This study aimed to examine the effect of school closure on childhood home accidents and its reflection on internet press news.

Materials and Methods: This descriptive study was conducted in April-May 2021. Using the Google search engine news tab, news about home accidents in children was searched. The news with the characteristics of home accidents affecting the 0-17 age group, belonging to one year before (Group 1) and one year after (Group 2) the date of closure of schools, 16 March 2020, were examined.

Results: According to the news appearing in the press, the number of children in Group 1 and Group 2 was 160 and 258, respectively. Poisoning was the first in both groups, with 60 (37.5%) children in Group 1 and 78 (30.2%) children in Group 2. There has been an increase in the number of burns and gunshot wounds injuries following the closure of schools.

Conclusion: After the closure of schools, an increase was observed in childhood home accidents that appeared in the press. In order to prevent home accidents, parents should be aware of the dangers and risks at home and take precautions. Considering that schools are safe environments for children, efforts should be continued to keep schools open during the pandemic process.

Keywords: accident prevention; child health; Covid-19; injury; quarantine

Gönderilme tarihi: 25.01.2022; Kabul edilme tarihi: 01.08.2022

¹ İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye.

Sorumlu Yazar: Seda Demirci, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye. e-posta: ssdmrci@gmail.com

Makaleye atf için: Demirci S, Babaoğlu AB. Pandemi sürecinde çocukluk çağı ev kazalarının basın haberlerine yansıması. Ahi Evran Med J. 2023;7(1):49-55. DOI: 10.46332/aemj.1062720

GİRİŞ

Kazalar, önceden planlanmayan, beklenmedik bir zamanda kasıtsız olarak ortaya çıkan ve yaralanma, can ve mal kayıplarına neden olan olaylardır.¹ Kazalar, genellikle gerçekleştiği yere göre sınıflandırılır. Ev ve çevresinde gerçekleşen kazalara ev kazaları denir. Hastane başvuruları ve saha çalışmalarından elde edilen bulgular ev kazalarının ciddiyetini bize göstermektedir. Özellikle hastaneye gitme gereksinimi doğurmayan, evde müdahale edilen ev kazalarının birçoğu istatistiklere yansımamaktadır. Bu nedenle sayılarının bilinenden daha fazla olduğu tahmin edilmektedir.¹

Ev kazalarının sıklığı ülkelere ve yaş gruplarına göre değişmektedir. Türkiye’de çocukluk çağı ev kazaları tüm kazaların dörtte birini oluşturmaktadır, acil servis başvuru nedenleri arasında trafik kazalarından sonra ikinci sırada gelmektedir. Ev kazalarının yaklaşık yarısını 0-6 yaş grubu çocuklar oluşturmaktadır.²

Çocuğun gelişim evresine göre kaza türleri ve riskler değişkenlik göstermektedir. Küçük çocuklarda kazalar, daha çok onların bakımını üstlenen kişilerin gözetimi altında gerçekleşir ve bu kişilerin ihmalleri ile ilişkilidir.³ Çocuğun yaşı büyüdükçe sosyal, duygusal evreleri ve karar verme kapasitesi ile ilgili riskler belirgin hale gelmektedir. Ancak sadece çocuğun yaşı ve gelişimi değil, cinsiyeti, yaşadığı ülke, sosyoekonomik durumu da kaza ve yaralanmaların oluşmasında etkili faktörlerdir.³

CDC (Centers for Disease Control and Prevention) Hastalık Kontrol ve Korunma Merkezleri Özel Raporu’na göre kasıtsız yaralanmalar 1-19 yaş arasında en sık, 1 yaş altında ise üçüncü sırada görülen ölüm nedenidir.⁴ Dünya Sağlık Örgütü’ne göre çocukluk çağı kaza ve yaralanmalarının %95’i düşük ve orta gelire sahip ülkelerde gerçekleşmektedir.³

Dünya çapında küresel bir salgına dönüşen Covid-19 yalnızca sağlığı değil, toplumsal yaşamı, ekonomiyi, eğitimi sekteye uğratmıştır. Türkiye’de 11 Mart 2020’de ilk vakanın görülmesinin ardından 16 Mart 2020 Pazartesi gününden itibaren tüm okullarda yüz yüze eğitime ara verilmiş-

tir. Okulların kapatılmasının ardından “Evde Kal” uygulaması ve 20 yaş altı sokağa çıkma kısıtlamaları ile çocukların evde geçirdikleri süre artmıştır.^{5,6}

Sokakta, parkta, okulda vakit geçirmeye alışmış çocukların evde kapalı ortamlarda kalması nedeniyle ev kazalarında artış olabileceği düşünülmektedir.⁷ Çalışmamızda, okulların kapatılmasının çocukluk çağı ev kazalarına etkisinin internet basın haberleri üzerinden incelenmesi amaçlanmıştır.

ARAÇLAR ve YÖNTEM

Bu tanımlayıcı çalışma Nisan-Mayıs 2021 tarihlerinde yapılmıştır. Google arama motoru üzerinden haberler sekmesinde “çocuk, çocuk kazası, çocuk ölümü, çocuk yaralanma, çocuk boğulma, çocuk düşme, çocuk yanık, çocuk zehirlenme, ev kazası” arama kelimeleri kullanılarak çocuklarda ev kazaları ile ilgili çıkan haberler tarandı. Zaman aralığı filtresi ile Türkiye’de okulların kapatıldığı tarih olan 16 Mart 2020’den bir yıl öncesi (17 Mart 2019-15 Mart 2020) ve 16 Mart 2020 dahil bir yıl sonrası (16 Mart 2020-15 Mart 2021) filtrelendi. Arama sonucunda çıkan tüm haberler listelendi. Tekrar eden haberler elendikten sonra, okulların kapanmasından önceki bir yıla ait 1730, sonraki bir yıla ait 1850 adet haber incelendi.

Araştırmada, ev ve çevresinde gerçekleşen, 0-17 yaş aralığının etkilendiği, ev kazası niteliği taşıyan haberler araştırmaya dahil edildi. Araştırma kriterlerine uymayan, 18 yaş üstü ile ilgili haberler ile ev ve çevresinin dışında gerçekleşen haberler araştırmaya dahil edilmedi. Araştırma sonucunda, okulların kapanmasından önceki bir yıldaki çocuklar Grup 1, okulların kapandığı gün ve sonraki bir yıldaki çocuklar Grup 2 olarak tanımlandı. Araştırma bulguları Grup 1 ve Grup 2 şeklinde ifade edildi. Ev kazası haberlerinin verileri olayın gerçekleştiği tarih, yaş, cinsiyet, kazanın türü, olayın sonucu (ölüm/sağ) şeklinde kaydedildi. Ev kazaları zehirlenme, boğulma, ateşli silah yaralanması, yanık, yüksekten düşme, üzerine cisim düşmesi ve diğer olarak gruplandırıldı.

Ateşli silah yaralanması, zehirlenme ve boğulma kazaları kendi içerisinde alt gruplara ayrıldı. Ateşli silah yaralanması alt grupları kendisini yaralayan ve başkasını yaralayan; zehirlenme alt grupları soba zehirlenmesi, kimyasal

madde zehirlenmesi ve gıda zehirlenmesi; boğulma alt grupları suda boğulma ve fiziksel asfiksi (yabancı cisim aspirasyonu ve dışsal nedenlerle boğulmalar) idi. “Diğer kazalar” olarak tanımlanan grup köpek saldırısı, akrep sokması, oyun aleti ile yaralanma, torpil-maytap yaralanması, trafik kazası, su baskını ve nedeni bilinmeyen kazalardı.

İstatistiksel Analiz

Haberlere ait veriler Microsoft Office 365 Excel dosyasına kaydedildi. Veriler sayısal olarak kodlanarak SPSS Statistics Standard Concurrent User V25 (IBM Corp., Armonk, New York, ABD) istatistik paket programında değerlendirildi. Sayısal verilerin özetlenmesinde ortanca (%25-75 çeyrekler arası genişlik), kategorik verilerin özetlenmesinde sayı (n) ve yüzde (%) kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık $p<0.05$ olarak kabul edildi. Bu çalışmada kamuya açık internet haberleri kullanıldığı için etik kurul onayı alınmamıştır.

BULGULAR

Araştırmamızda basına yansıyan kaza haberlerinde Grup 1’de 160, Grup 2’de 258 çocuk tespit edildi. Grup 1’de 14 çocuğun yaşı, 20 çocuğun cinsiyeti tespit edilemedi. Grup 2’de 36 çocuğun yaşı, 49 çocuğun cinsiyeti tespit edilemedi. Tanımlayıcı istatistikler bilinen veriler üzerinden değerlendirildi. Grup 1’de ortanca yaş 5 (2-9) olup kaza geçiren çocukların 82’si (%58.6) erkekti. Grup 2’de ise ortanca yaş 7 (3-12) ve kaza geçiren çocukların 122’si (%58.4) erkekti.

Ölümlle sonuçlanan kazalar Grup 1’de 52 (%32.5), Grup 2’de 89 (%34.5) idi. Grup 1 ile Grup 2 arasında ölümlle sonuçlanan kaza oranlarında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktu ($p=0.675$). Grup 1’de ölümlle sonuçlanan kazalarda çocukların 33’ü (%66.0), Grup 2’de ise 44’ü (%52.4) erkekti.

Grup 1’de kaza türleri sıklık sırasıyla zehirlenmeler (n=60, %37.5), yüksekten düşme (n=38, %23.8), diğer (n=20, %12.5), yanık (n=19, %11.9), boğulma (n=13, %8.1), ateşli silah yaralanması (n=5, %3.1) ve üzerine cisim düşmesi (n=5, %3.1) idi. Grup 2’de kaza türleri sıklık sırasıyla zehirlenmeler (n=78, %30.2), yanık (n=67, %26.0), yüksekten düşme (n=40, %15.5), diğer (n=30, %11.6), ateşli

silah yaralanması (n=26, %10.1), boğulma (n=12, %4.7), üzerine cisim düşmesi (n=5, %1.9) idi. Zehirlenmeler her iki grupta da birinci sırayı korurken, yanık ve ateşli silah yaralanması vakalarında okulların kapatılmasından sonra artış olduğu görülmüştür. Basın haberlerindeki kazaların sıklığı sayı ve yüzde olarak Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Basın haberlerine yansıyan kaza türlerinin sayısı ve sıklığı

Parametreler	Grup 1 (17 Mart 2019- 15 Mart 2020)		Grup 2 (16 Mart 2020- 15 Mart 2021)	
	n	%	n	%
Zehirlenmeler	60	37.5	78	30.2
Yüksekten Düşme	38	23.8	40	15.5
Diğer*	20	12.5	30	11.6
Yanık	19	11.9	67	26.0
Boğulma	13	8.1	12	4.7
Ateşli silah yaralanması	5	3.1	26	10.1
Üzerine cisim düşmesi	5	3.1	5	1.9
Toplam	160	100	258	100

*köpek saldırısı, akrep sokması, oyun aleti, torpil-maytap, trafik kazası, su baskını, nedeni bilinmeyen

Ateşli silah ile gerçekleşen kazalarda Grup 1’de başkasını yaralayan çocukların sayısı 4 (%80.0) iken, Grup 2’de 15 (%57.7) idi.

Zehirlenme kazaları; Grup 1’de sırasıyla soba zehirlenmesi (n=36, %60.0), kimyasal madde zehirlenmesi (n=17, %28.3), gıda zehirlenmesi (n=7, %11.7) olarak tespit edildi. Grup 2’de sırasıyla soba zehirlenmesi (n=48, %61.5), gıda zehirlenmesi (n=19, %24.4), kimyasal madde zehirlenmesi (n=11, %14.1) idi.

Boğulma kazaları; Grup 1’de fiziksel asfiksi kazası geçiren çocuk sayısı 11 (%84.6), suda boğulma 2 (%15.4) idi. Grup 2’de ise fiziksel asfiksi kazası geçiren çocuk sayısı 10 (%83.3), suda boğulma 2 (%16.7) idi.

Kaza haberlerindeki çocuklar yaş gruplarına göre incelendiğinde her iki grupta da kazalar en sık 1-5 yaş aralığında görülmekteydi. Kaza haberlerindeki çocukların yaş gruplarına göre dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Kaza haberlerindeki çocukların yaş gruplarına göre dağılımı

Parametreler	1 yaş altı	1-5 yaş	6-12 yaş	12-17 yaş	Toplam
Grup 1	11 (%7.5)	65 (%44.5)	50 (%34.2)	20 (%13.7)	146 (%100)
Grup 2	9 (%4.1)	90 (%40.5)	80 (%36.0)	43 (%19.4)	222 (%100)
Toplam	20 (%5.4)	155 (%42.1)	130 (%35.3)	63 (%17.1)	368 (%100)

*Satr yüzdesi verilmiştir.

Tablo 3. Grup 1'de yaş gruplarına göre kaza türlerinin sıklığı

Parametreler	Ateşli silah yaralanması	Boğulma	Diğer	Yanık	Yüksekten düşme	Üzerine Cisim düşmesi	Zehirlenme	Toplam
1 yaş altı	0 (%0.0)	6 (%54.5)	0 (%0.0)	0 (%0.0)	4 (%36.4)	0 (%0.0)	1 (%9.1)	11 (%100)
1-5 yaş	0 (%0.0)	4 (%6.2)	6 (%9.2)	11 (%16.9)	25 (%38.5)	4 (%6.2)	15 (%23.1)	65 (%100)
6-12 yaş	1 (%2.0)	3 (%6.0)	14 (28.0)	7 (14.0)	7 (%14.0)	1 (%2.0)	17 (%34.0)	50 (%100)
12-17 yaş	3 (%15.0)	0 (%0.0)	0 (%0.0)	1 (%5.0)	2 (%10.0)	0 (%0.0)	14 (%70.0)	20 (%100)
Toplam	4 (%2.7)	13 (%8.9)	20 (%13.7)	19 (%13.0)	38 (%26.0)	5 (%3.4)	47 (%32.2)	146 (%100)

*Satır yüzdesi verilmiştir.

Tablo 4. Grup 2'de yaş gruplarına göre kaza türlerinin sıklığı

Parametreler	Ateşli silah yaralanması	Boğulma	Diğer	Yanık	Yüksekten düşme	Üzerine cisim düşmesi	Zehirlenme	Toplam
1 yaş altı	0 (%0.0)	3 (%33.3)	0 (%0.0)	2 (%22.2)	2 (%22.2)	0 (%0.0)	2 (%22.2)	9 (%100)
1-5 yaş	1 (%1.1)	5 (%5.6)	13 (%14.4)	27 (%30.0)	23 (%25.6)	2 (%2.2)	19 (%21.1)	90 (%100)
6-12 yaş	13 (%16.3)	3 (%3.8)	12 (%15.0)	16 (%20.0)	4 (%5.0)	3 (%3.8)	29 (%36.3)	80 (%100)
12-17 yaş	11 (%25.6)	1 (%2.3)	3 (%7.0)	8 (%18.6)	10 (%23.3)	0 (%0.0)	10 (%23.3)	43 (%100)
Toplam	25 (%11.3)	12 (%5.4)	28 (%12.6)	53 (%23.9)	39 (%17.6)	5 (%2.3)	60 (%27.0)	222 (%100)

*Satır yüzdesi verilmiştir.

Kazalar yaş gruplarına göre incelendiğinde; Grup 1'de 1 yaş altı çocuklarda basına yansıyan en sık kaza boğulma iken, 1-5 yaş aralığında en sık görülen kaza türü yüksekten düşme, 6-17 yaş aralığında ise en sık görülen kaza türü zehirlenme idi. Ateşli silah yaralanması kazası geçiren tüm çocuklar 6 yaş ve üzerindedir. Grup 2'de kazalar yaş gruplarına göre incelendiğinde; 1 yaş altı çocuklarda boğulma, 1-5 yaş aralığında yanık, 6-12 yaş aralığında zehirlenme, 12-17 yaş aralığında ateşli silah yaralanması en sık görülen kaza türü olarak tespit edildi. Grup 1 ve Grup 2'de yaş gruplarının kaza sıklığı sayı ve yüzde olarak Tablo 3 ve 4'te verilmiştir.

TARTIŞMA

Çocukluk döneminde kazalar ve yaralanmalar ciddi bir halk sağlığı sorunu oluşturmaktadır.³ Ev kazalarının gerçekleşmesine neden olan temel faktörler ev ve çevresinin fiziki şartları, evde yaşayan bireylerin evdeki etkileri, evde yaşayan diğer çocukların sayısı ve yaşlarıdır. Özellikle evde daha fazla vakit geçiren küçük çocuklarda ev kazalarının daha sık görüldüğü bilinmektedir.⁸ Çalışmamızda, literatürle uyumlu şekilde, ev kazaları en sık 5 yaş altı çocuklarda görülmektedir.⁹⁻¹¹ Çeşitli araştırmalarda çocuklarda ev kazalarının sıklık sırası değişmekle birlikte en sık görülen dört kaza türü zehirlenme, düşme, boğulma ve ya-

nıklardır.^{12,13} Çeşitli çalışmalarda düşmeler çocukluk çağında görülen en sık ev kazası nedeniyle basına yansıyan çocukluk çağı kazalarını araştırdığımız bu çalışmamızda en sık görülen kaza her iki dönemde de zehirlenmeler olmuştur.¹⁴⁻¹⁷

Ev kazaları basın haberlerine de yansıdığı şekilde sıklıkla erkek çocuklarda gerçekleşmektedir.^{11,17,18} Bunun nedeni, başka çalışmalarda da ifade edildiği gibi, erkek çocuklarının daha aktif ve maceracı olmalarından veya toplumsal olarak daha az kısıtlanıyor olmalarından kaynaklanıyor olabilir.^{3,15}

Araştırmamızda pandemi ile birlikte okulların kapatılmasının ardından basına yansıyan ev kazası haberlerinde artış olduğu tespit edilmiştir. Literatürde okulların tatil oldukları dönemlerde ev kazalarında artış olduğu bildirilmiştir.¹¹ Çeşitli araştırmalarda pandemi döneminde acil servis başvurularının önceki döneme göre azaldığı ancak ev kazalarında artış olduğu gösterilmiştir.^{14,17-21} İtalya'da acil başvurularının değerlendirildiği bir çalışmada pandemi döneminde hastaneye yatış oranlarının %83 ile en sık ev kazası nedeniyle gerçekleştiği tespit edilmiştir.²⁰ Fransa'da yapılan bir çalışmada pediatrik acil servis başvurularında ev kazalarında artış olduğu ancak bu artışın anlamlı düzeyde olmadığı bulunmuştur.²² Bolzinger ve ark¹⁷ tarafından yapılan bir çalışmada karantina döneminde önceki üç yıla

göre cerrahi müdahale gerektiren yaralanmalarda ev kazalarının oranında artış olduğunu tespit etmiştir.

Haberler kaza türlerine göre incelendiğinde, boğulmalar çalışmamızda her iki grupta 1 yaş altında en sık görülen ev kazası idi. Farklı literatürler incelendiğinde benzer şekilde boğulmaların, 3 yaş altı çocuklarda en sık rastlanan ev kazası olduğu görülmektedir.^{11,14}

Araştırmamızda Grup 2’de yanık kazalarında artış olduğu tespit edilmiştir. Fransa’da yapılan bir araştırmada²³ pandemi döneminde yanık insidansında artış olduğu ve tüm yanıkların ev ve çevresinde gerçekleştiği gösterilmiştir. Yanık yaralanmaları araştırmamızla uyumlu şekilde beş yaş altı çocuklarda daha sık görülmektedir.²³ İtalya’da pediatrik acil servis kayıtlarının incelendiği bir çalışmada 6-14 yaş arası çocuklarda yanık ve travmaların pandemi öncesinde ve pandemi döneminde en sık başvuru sebebi olduğu tespit edilmiştir.²⁴ Chaudhari ve ark²⁵ yaptığı on beş travma merkezini kapsayan çalışmada pandemi döneminde hastaneye başvuru oranlarında belirgin azalma görülmemesinin yanı sıra basın haberlerini incelediğimiz araştırmamızla uyumlu olarak yanık ve ateşli silah yaralanmalarında anlamlı düzeyde artış olduğu görülmüştür.

Araştırmamızda basına yansıyan haberlerde çocuklarda ateşli silah yaralanmalarında ciddi bir artış olduğu tespit edilmiştir. Amerika’da yapılan bir çalışmada, çocukların karıştığı ateşli silah olaylarının pandemi dönemini kapsayan 2020’de önceki yıllara göre artmış olduğu tespit edilmiştir.²⁶ 12 yaşından küçük çocukların değerlendirildiği bir çalışmada pandeminin ilk 6 ayında çocukların neden olduğu ateşli silah yaralanmalarında ve buna bağlı ölümlerde artış olduğu ve bu durumun ateşli silah satın alımlarıyla anlamlı olarak ilişkili olduğu bulunmuştur.²⁷ Sokol ve ark²⁸ tarafından yapılan 14-18 yaş grubu çocukların ve ebeveynlerinin yer aldığı çalışmada pandemi ile artan silah satın alımının yanı sıra ebeveynlerin %5’inin ateşli silahları daha ulaşılabilir konuma getirildiği tespit edilmiştir. Çalışmadaki ebeveynlere göre bunun başlıca nedenleri; sivil huzursuzluğun artması, haneye tecavüz veya suç mağduru olma ihtimali, panik ve bilinmezlik korkusudur. Sherman ve ark.²⁹ yaptığı araştırmada pandemi döneminde önceki üç yıla göre çocuklarda kazayla yaralanmaların sayı-

sında bir artış olmamasına rağmen her yaş dönemi ele alındığında ateşli silah yaralanmalarında artış olduğunu tespit etmiştir.

Araştırmamızda yaş ortancasının okulların kapatılmasından sonra arttığı tespit edilmiştir. Karantina döneminde önceki dönemlere göre kaza geçiren çocukların yaş ortalamasında azalma olduğunu gösteren çalışmalar vardır. Bu durumun nedeni evde izolasyon sürecinde, küçük çocukların daha hareketli, aktif olması, daha büyük çocukların ise televizyon, bilgisayar, online dersler ile vakit geçirmeleri olarak yorumlanmıştır.^{17,20,30}

Okulların kapatılmasından sonra basına yansıyan haberlerde ev kazalarında artış gözlenmiştir. Bu durum, çeşitli klinik ve saha araştırmalarını içeren literatürle uyumludur. Ev kazalarında artışın başlıca sebebi okulların kapatılmasının yanı sıra sosyal izolasyon nedeniyle çocukların evde geçirdiği zamanın, ev ve çevresindeki risk faktörlerine maruz kalımlarının artmasıdır.

Çocuklarda ateşli silah yaralanmalarında artış olduğu tespit edilmiştir. Bu duruma neden olan faktörlerin daha kapsamlı araştırmalarla ortaya çıkarılması gerekmektedir. Toplumda ateşli silah yaralanmalarının önlenmesi için bireysel silahlanmanın getirebileceği riskler konusunda eğitimler yapılmalı, konuyla ilgili yasal düzenlemeler gözden geçirilmelidir. Unutulmamalıdır ki yetişkin tarafından eve getirilen silah ile cinayet, intihar, kazayla yaralanma ve ölüm riski sadece o yetişkin için değil evde yaşayan diğer kişiler için de artmaktadır.

Ev kazalarının önlenmesi için ebeveynlerin evdeki tehlike ve risklerin farkında olması, bunlara yönelik önlemler alınması gerekmektedir. Ebeveynlere kazaları nasıl önleyebilecekleri konusunda eğitim verilmelidir. Ebeveynler kaza durumunda uygun/acil müdahale yöntemleri konusunda bilinçlendirilmelidir. Araştırmalar ailelerin ilkyardım bilgilerinin yeterli olmadığını göstermektedir.¹² Ebeveynlere verilen eğitim ile kaza oranlarında azalma olduğu ve kazalara daha uygun müdahale edildiği gösterilmiştir.^{15,31} Okulların çocuklar için güvenli ortamlar olduğu da göz önünde bulundurularak pandemi sürecinde okulların açık kalmasına yönelik çalışmalar sürdürülmelidir.

Çalışmanın Kısıtlılıkları

Araştırmamız internet haberleri üzerinden yapıldığı için verilerin güvenliği haberlerin doğruluğuna bağlıdır. Araştırmamızda, Google arama motoru haberler sekmesinden faydalanılmıştır. Haberlerde kaynak olarak gösterilen haber ajanslarının internet sitelerine girilerek haber verilerinin doğruluğu kontrol edilmiştir. Ölümün yüksek oranda gözlenmesi, basına yansıyan haberlerde dikkat çekici, ölümle sonuçlanan, trajik olayların yer almasından kaynaklanıyor olabilir. İlgi çekici olmadığı düşünülen ya da evde müdahale edilen küçük kazaların basına yansımamış olması muhtemeldir.

Çıkar Beyanname

Herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını yazarlar beyan etmektedirler.

Bilgilendirme

Çalışma, online ortamda yapılan 5. Uluslararası ve 23. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi'nde (13-18 Aralık 2021) sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Etik Kurul İzni

Çalışmamızda etik kuruldan onay almaya gerek yoktur.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Ana fikir/Planlama: SD, ABB. Veri toplama/İşleme: SD. Veri analizi ve yorumlama: SD, ABB. Literatür taraması: SD. Yazım: SD, ABB. Gözden geçirme ve düzeltme: SD, ABB. Danışmanlık: ABB.

KAYNAKÇA

1. Güler Ç, Çobanoğlu Z. Kazalar ve Önlenmesi. Çevre Sayısı Temel Kaynak Dizisi No:13. Birinci baskı. Ankara: Aydoğdu Ofset; 1994:11-13.
2. Türkiye Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. Çocuk Güvenliğinin Sağlanması Programı. <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/cocukergen-sgp1/sagl%C4%B1g%C4%B1n-gelisitirilmesi/%C3%A7ocuk-g%C3%BCvenli%C4%9Finin-sa%C4%9Flanmas%C4%B1-program%C4%B1.html>. Erişim tarihi 17 Ocak, 2022.
3. World Health Organization. World Report on Child Injury Prevention. World Health Organization; 2008. https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/43851/9789241563574_eng.pdf?sequence=1. Erişim tarihi 16 Ocak, 2022.
4. West BA, Rudd RA, Sauber-Schatz EK, Ballesteros MF. Unintentional injury deaths in children and youth, 2010–2019 (Special Report from the CDC). *J Safety Res.* 2021;78:322-330.
5. Eken Ö, Tosun N, Tuzcu Eken D. Covid-19 Salgını ile Acil ve Zorunlu Uzaktan Eğitime Geçiş: Genel Bir Değerlendirme. *Milli Eğitim.* 2020;49(1):113-128.
6. TEDMEM. 2020 Eğitim Değerlendirme Raporu. Türk Eğitim Derneği; 2021. <https://tedmem.org/download/2020-egitim-degerlendirme-raporu?wpdmdl=3644&refresh=63ee9bfd838201676581885>. Erişim tarihi 10 Ocak, 2022.
7. Balcı E, Sezer L, Durmuş H. "Corona Günleri"nde Çocuklarda Ev Kazaları Artışı. *Türkiye Çocuk Hast Derg.* 2020;14(5):458-459.
8. Evgin D. Çocuklarda Görülen Ev Kazaları ve Annelerin Kazalardan Korunmaya Yönelik Uygulamaları. *J Int Soc Res.* 2018;11(59):671-678.
9. Ribeiro MGC, Paula ABR, Bezerra MAR, Rocha SSD, Avelino FVSD, Gouveia MTO. Social determinants of health associated with childhood accidents at home: An integrative review. *Rev Bras Enferm.* 2019;72(1):265-276.
10. Demir U, Aşirdizer M, Etlı Y, Kartal E, Gümüş O, He-kimoğlu Y. Beş yaşın altındaki çocukların kazayla ölümlerinin analizi. *J For Med.* 2017;31(1):17-25.
11. Al Rumhi A, Al Awisi H, Al Buwaiqi M, Al Rabaani S. Home Accidents among Children: A Retrospective Study at a Tertiary Care Center in Oman. *Oman Med J.* 2020;35(1):e85.
12. Aslan S, Yıldırım M, Tunçdemir A, Geçkil E. 0-6 yaş çocuğu olan annelerin ev kazalarına yönelik ilk yardım hakkındaki bilgi düzeylerinin belirlenmesi. *Adıyaman Üniv Sağlık Bilim Derg.* 2015;1(2):54-64.
13. El Seifi OS, Mortada EM, Abdo NM. Effect of community-based intervention on knowledge, attitude, and self-efficacy toward home injuries among Egyptian rural mothers having preschool children. *PLoS One.* 2018;13(6):e0198964.
14. Gülerüz O, Colak O, Güneysu ST, Fıdancı İ. The Home Accident Cases Applying to The Pediatric Emergency Department during the Covid-19 Pandemic: What Did the Pandemic Change? *Authorea.* 2021;13:1-11.
15. Yılmaz Kurt F, Aytekin A. 0-6 Yaş Grubu Çocuklarda Ev Kazaları. *HSP.* 2015;2(1):22-32.
16. Aslan Aydoğdu Z, Ateş E, Set T. Assessment of mothers' measures against home accidents for 0-6-year-old children. *Turk Pediatr Ars.* 2019;54(3):149-156.
17. Bolzinger M, Lopin G, Accadbled F, Sales de Gauzy J, Compagnon R. Pediatric traumatology in "green zone" during Covid-19 lockdown: A single-center study. *Orthop Traumatol Surg Res.* 2023;109(1):102946.
18. Jaber CA, Fu CY, Bryan FE, ve ark. Changes in trends during the COVID-19 lockdown: An urban, Level-1 trauma center's experience. *Am J Surg.* 2021;222(4):832-841.
19. Tuğun N, Karacan CD, Goktug A, ve ark. Evaluation of changes in pediatric emergency department utilization during COVID-19 pandemic. *Arch Pediatr.* 2021;28(8):677-682.
20. Dibello D, Salvemini M, Amati C, ve ark. Trauma in Children during Lockdown for SARS-CoV-2 Pandemic. *Children (Basel).* 2021;8(12):1131.
21. Raucci U, Musolino AM, Di Lallo D, ve ark. Impact of the COVID-19 pandemic on the Emergency Department of a tertiary children's hospital. *Ital J Pediatr.* 2021;47(1):21.
22. Breinig S, Mortamet G, Brossier D, ve ark. Impact of the French National Lockdown on Admissions to 14 Pediatric Intensive Care Units During the 2020 COVID-19 Pandemic - A Retrospective Multicenter Study. *Front Pediatr.* 2021;9:764583.

23. Charvillat O, Plancq MC, Haraux E, Gouron R, Klein C. Epidemiological analysis of burn injuries in children during the first COVID-19 lockdown, and a comparison with the previous five years. *Ann Chir Plast Esthet.* 2021;66(4):285-290.
24. Barbiellini Amidei C, Buja A, Bardin A, ve ark. Pediatric emergency department visits during the COVID-19 pandemic: a large retrospective population-based study. *Ital J Pediatr.* 2021;47(1):218.
25. Chaudhari PP, Anderson M, Ourshalimian S, ve ark. Epidemiology of pediatric trauma during the coronavirus disease-2019 pandemic. *J Pediatr Surg.* 2022;57(2):284-290.
26. Donnelly MR, Grigorian A, Swentek L, ve ark. Firearm violence against children in the United States: Trends in the wake of the COVID-19 pandemic. *J Trauma Acute Care Surg.* 2022;92(1):65-68.
27. Cohen JS, Donnelly K, Patel SJ, ve ark. Firearms Injuries Involving Young Children in the United States During the COVID-19 Pandemic. *Pediatrics.* 2021;148(1):e2020042697.
28. Sokol RL, Marineau L, Zimmerman MA, Rupp LA, Cunningham RM, Carter PM. Why some parents made firearms more accessible during the beginning of the COVID-19 pandemic: results from a national study. *J Behav Med.* 2021;44(6):867-873.
29. Sherman WF, Khadra HS, Kale NN, Wu VJ, Gladden PB, Lee OC. How Did the Number and Type of Injuries in Patients Presenting to a Regional Level I Trauma Center Change During the COVID-19 Pandemic with a Stay-at-home Order?. *Clin Orthop Relat Res.* 2021;479(2):266-275.
30. Bram JT, Johnson MA, Magee LC, ve ark. Where Have All the Fractures Gone? The Epidemiology of Pediatric Fractures During the COVID-19 Pandemic. *J Pediatr Orthop.* 2020;40(8):373-379.
31. Celep G, Yardımcı F. Annelerin Evde Gerçekleşen İştenmeyen Yaralanmaların Önlenmesine İlişkin Aldıkları Güvenlik Önlemleri. *STED.* 2021;30(2):96-106.